

■ Poli og lærere bekymret:

Ungdom øker volds-og trusselbruk

Skrevet av Hanna Jøssang

En ny undersøkelse fra Utdanningsforbundet (Udir) fremhever en bekymringsvekkende økning i vold og trusler i norske skoler, hvor 72% av lærere sier de har opplevd trusler eller trakassering, sammenlignet med 33% i 2018. Samtidig øker antall anmeldelser for vold av ungdom i årene etter pandemien, ifølge en ny rapport fra Politiet.

Undersøkelsen av Udir satte søkelyset på lærernes arbeidsmiljø, med fokus på vold, trusler og trakassering de har opplevd på jobb. Det males et dystert bilde hvor man ser at hele 65% av lærere på ungdomstrinnene har opplevd en form for vold eller trusler. I 2018 var det kun 23% som sa det samme. Det kommer også frem i undersøkelsen at vold og trussel-bruk blir oftere utøvd mot assistentene enn pedagogene.

Utrygghet i klasserommet

Kristine Grønn jobbet som vikarlærer og assistent ved Kampen skole i 2 år. I dag tar hun praktisk-pedagogisk utdanning. På en kafé på Grünerløkka omringet av oransje høstblader, med en terrakottafarget kaffekopp i hånden forteller hun om sine erfaringer.

Grønn ble flere ganger utsatt for vold, oftest da hun forsøkte å stanse vold mellom elever. En av de gangene brakk en elev lillefingeren hennes. Hun viser bevegelsesforskjellen mellom de to lillefingerene. Den brukte klarer ikke samme handling som den andre.

«Jeg har hørt elever true hverandre med drap og voldtekt.»

Hun mener at overeksponering for vold i SoMe kan ha bidratt til å normalisere voldelig og truende oppførsel. – Det snakkes om på skoler at elever i dag er dårlige til å takle og regulere følelser, og at det raskere går til fysisk utagering, forteller Kristine.

Frykter mørketall

I undersøkelsen skrives det også om bekymring for mørketall, til tross for allerede alarmerende høye presentasjoner. Utdanningsdirektoratet viser til at det er vanskelig å få overblikk på problemet ettersom underrapportering ofte skjer. Samtidig er det også en relativt lav svarprosent på noen av spørreundersøkelsene, hvilket gir grunn til å stille spørsmål om hvor godt tallene stemmer. Det konkluderes med at det er nok statistikk til å publisere undersøkelsen.

Pandemipausen falske ro
Anmeldelsestall for ungdomsvold sank under pandemien, men tallene fra 2023 vekker oppsikt. Det er en betydelig forskjell mellom anmeldelsesårsaker mellom kjønnene, hvor gutter i alder 15-17 veier tyngst på antall anmeldte. Rapporten viser at den vanligste anmeldelsesårsaken er at volden som utøves av ungdom som oftest har vært kroppskrenkelse, som er den minst alvorlige av underkategoriene i en voldsanmeldelse.

Pandemipausen falske ro

Anmeldelsestall for ungdomsvold sank under pandemien, men tallene fra 2023 vekker oppsikt. Det er en betydelig forskjell mellom anmeldte

Færre ungdom melder seg også inn i fritidsaktiviteter. Det fører til mer uovervåket tid
Foto: Hanna Jøssang

sesårsaker mellom kjønnene, hvor gutter i alder 15-17 veier tyngst på antall anmeldte. Rapporten viser at den vanligste anmeldelsesårsaken for jenter 10-17 har vært butikktveri, hos gutter er det kroppskrenkelse. Det har også vært en skremmende økning blant gutter 10-14. Det skrives også at volden som utøves av ungdom som oftest har vært kroppskrenkelse, som er den minst alvorlige av underkategoriene i en voldsanmeldelse.

De under 18

Ifølge en 2024-rapport fra Ungdata er det nå 23% av ungdom under 18 i undersøkelsen som har opplevd vold fra en annen ungdom det siste året. Volden blir ofte påført av ungdom de kjenner.

Håvard Jackwitz er Ungdomsetterforsker og politibetjent i enhet Vest i Oslo politidistrikt og jobber med etterforskning av saker hvor gjerningspersonen er under 18 år.

«Jeg har hatt flere saker hvor ungdom er blitt anmeldt for vold og trusler mot ansatte og medelever i skolen.»

Han har også erfaring som skoleassistent og har opplevd flere situasjoner i det arbeidet.

– Det skjer mye vold og trusler på skolene hvor politiet ikke blir involvert fordi skolen ofte klarer å håndtere slikt selv og hvor gjerningsperson og offer får tett oppfølging der, sier Jackwitz.

Fagmiljø og pasienter protesterer mot «OUS 2.0» til ingen nytte

Skrevet av: Martine Hovdan de Piero og Hanna Jøssang

I fjor ble det vedtatt at Oslo universitetssykehus Ullevål skal kutte over 150 millioner kroner fra budsjettet. Det gjøres for å spare inn penger til nye sykehusbygg i et prosjekt de kaller «OUS 2.0».

En av avdelingene som blir hardest rammet av planene er personlighetspoliklinikken, landets eneste spesialiserte klinikk for folk med persnlighetsforstyrrelser.

– Det er paradoksalt at dette skjer i en tid hvor regjeringen legger frem en opptrappingsplan for psykisk helse, sier Åse-Line Baltzersen, kommunikasjonsrådgiver ved Nasjonal kompetansetjeneste for Personlighetspsykiatri (NAPP).

Tett samarbeid mellom forskning og behandling

I dag er personlighetspoliklinikken ikke en del av et distriktspsykiatrisk senter (DPS), men en spesialhelsetjeneste som pasienter henvendes videre til fra DPS-avdelinger i Oslo og omegn. Klinikken er både et behandlingssted og en forskningsarena.

– Personlighetspoliklinikken har en godt etablert faglig kultur for tett samarbeid med norske og internasjonale fagmiljøer, både forskningsmessige og kliniske. Dette er for å holde faget i front av det som skjer internasjonalt, sier psykiater og Ph.d. Merete Selsbakk Johansen.

Hun har selv forsket på personlighetsforstyrrelser i sin doktorgradsavhandling.

Planen for «OUS 2.0» er å flytte behandlingsdelen av tjenesten inn under Nydalen DPS. Dermed vil folk som sogner til andre bydeler miste tilgang på tilbudet, og samarbeidet med forskningen kan bli vanskeligere.

–Når poliklinikken inkluderes i et DPS er jeg usikker på om muligheter til slik faglig oppdatering og tilpassing blir like lett som i den gamle strukturen, sier Johansen.

Startet oppropkampanje

Åse-Line Baltzersen er selv tidligere pasient ved personlighetspoliklinikken. Nå har hun vært diagnosefri siden 2012, og er ved siden av jobben i NAPP også styremedlem i International Society for the Study of Personality Disorders (ISSPD). Uten hjelpen hun fikk på personlighetspoliklinikken, tror hun ikke det ville vært mulig for henne å stå i arbeid. Hun uttrykker bekymring, og frykter at flere med personlighetsforstyrrelser vil havne i uforhet som følge av vedtaket.

Da hun hørte om budsjettkutt-planene, bestemte hun seg for å starte en oppropkampanje for å bevare poliklinikken. Til tross for over 3000 signaturer, ville ikke sykehuset møtes for samtaler og vedtaket ble fattet.

– Beslutningen går imot et bredt forskningsmiljø, både nasjonalt og internasjonalt. De legger ned et fyrtårn innen forskningen på feltet. Det er utrolig trist, sier Baltzersen.

Vi har prøvd å komme i kontakt med Oslo universitetssykehus Ullevål for deres uttalelser, men våre henvendelser har ikke blitt besvart.